

EVROPSKA KOMISIJA

Brisel, 15. 11. 2010. godine
COM (2010) 636 final

**SAOPŠTENJE KOMISIJE UPUĆENO EVROPSKOM PARLAMENTU, SAVETU,
EVROPSKOM EKONOMSKOM I SOCIJALNOM KOMITETU
I KOMITETU REGIONA**

**Evropska strategija za osobe sa invaliditetom 2010-2020:
Obnovljeno opredeljenje za Evropu bez prepreka**

/SEC(2010) 1323/

/SEC(2010) 1324/

**SAOPŠTENJE KOMISIJE UPUĆENO EVROPSKOM PARLAMENTU, SAVETU,
EVROPSKOM EKONOMSKOM I SOCIJALNOM KOMITETU
I KOMITETU REGIONA**

**Evropska strategija za osobe sa invaliditetom 2010-2020:
Obnovljeno opredeljenje za Evropu bez prepreka**

SADRŽAJ

1. UVOD	3
2. CILJEVI I AKTIVNOSTI	4
2.1 Oblasti delovanja	5
2.2 Implementacija Strategije	10
3. ZAKLJUČAK	13

1. UVOD

Jedna u šest osoba u Evropskoj uniji (EU) živi sa nekim oblikom invaliditeta¹, koji se kreće od blagog do teškog invaliditeta, što znači da postoji oko 80 miliona osoba koje su često sprečene da uzmu puno učešće u društvu i privredi usled prepreka sa kojima se suočavaju u svojoj životnoj sredini ili kao posledica stavova okoline. Stopa siromaštva osoba sa invaliditetom je 70 % viša od proseka², delom usled ograničenog pristupa zapošljavanju.

Više od jedne trećine osoba preko 75 godina starosti poseduje oblik invaliditeta koji ih u izvesnoj meri ograničava, a u više od 20% slučajeva ih značajno ograničava³. Štaviše, ove vrednosti će neminovno rasti usled starenja stanovništva EU.

EU i njene države članice čvrsto posvećene poboljšavanju socijalnog i ekonomskog položaja osoba sa invaliditetom.

- Članom 1. Povelje EU o osnovnim pravima (Povelja) navodi se da je „ljudsko dostojanstvo nepovredivo. Ono mora biti poštovano i zaštićeno.“ U Članu 26. navodi se da „EU priznaje i poštuje prava osoba sa invaliditetom na mere kreirane u cilju obezbeđenja njihove nezavisnosti, socijalne i profesionalne integracije i učešća u životu zajednice.“ Uz to, Članom 21. zabranjuje se svaki vid diskriminacije po osnovu invaliditeta.
- Sporazum o funkcionisanju EU (Treaty on the Functioning of the EU - TFEU) zahteva da se Unija bori protiv diskriminacije zasnovane na invaliditetu pri definisanju i implementaciji svojih politika i aktivnosti (Član 10.) i daje joj ovlašćenje da usvaja zakone koji se odnose na zabranu takve diskriminacije (Član 19.).
- Konvencija Ujedinjenih nacija o pravima osoba sa invaliditetom (Konvencija UN), prvi pravno obavezujući međunarodni instrument za zaštitu ljudskih prava, čije su potpisnice EU i države članice, uskoro će se primenjivati širom EU⁴. Konvencija UN zahteva od država članica da štite i brane sva ljudska prava i osnovne slobode osoba sa invaliditetom.

Prema Konvenciju UN, osobe sa invaliditetom su one osobe koje imaju dugotrajna fizička, mentalna, intelektualna ili senzorna oštećenja koja ih, u interakciji sa različitim

¹ Ad hoc modul o zapošljavanju osoba sa invaliditetom Ankete EU o radnoj snazi (AŽS AHM) 2002

² Istraživanje EU o prihodima i životnim uslovima (EU-SILC), 2004

³ AŽS AHM i EU-SILC 2007

⁴ Dogovoreno 2007. godine, a potpisale sve Zemlje članice i EU; do oktobra 2010. godine ratifikovalo ju je 16 Država članica (BE, CZ, DK, DE, ES, FR, IT, LV, LT, HU, AT, PT, SI, SK, SE, UK) dok su ostale u procesu da to učine. Konvencija UN biće obavezujuća za EU i predstavljaće deo pravnog poretka Evropske Unije.

preprekama, mogu omesti u punom i delotvornom učešću u društvu na jednakim osnovama sa drugima.

Prihvatanjem nedavnih rezolucija Evropskog parlamenta i Saveta⁵, Komisija će saradivati sa državama članicama da bi uklonila smetnje ostvarivanju Evrope bez prepreka. Ova Strategija predstavlja okvir za delovanje na nivou Evrope, kao i za nacionalne aktivnosti usmerene na bavljenje problemima drugačijeg položaja muškaraca, žena i dece sa invaliditetom.

Puno ekonomsko i socijalno učešće osoba sa invaliditetom od ključnog je značaja ukoliko se želi ostvariti uspeh Strategije EU Evropa 2020⁶ u postizanju pametnog, održivog i inkluzivnog rasta. Izgradnja društva koje obuhvata sve njegove članove takođe donosi sobom i mogućnosti za tržište i doprinosi inovacijama. Obzirom na potražnju sve većeg broja starijih potrošača, postoji i snažan poslovni argument za obezbeđenje pristupačnosti usluga i proizvoda svima. Na primer, tržište asistivnih pomagala u EU (sa procenjenom godišnjom vrednošću iznad € 30 milijardi⁷) još uvek je fragmentirano a pomagala su skupa. Politike i regulatorni okviri ne odražavaju na odgovarajući način potrebe osoba sa invaliditetom, a isto važi i za razvoj proizvoda i usluga. Veliki broj roba i usluga, kao i veliki deo izgrađenih objekata, još uvek nisu dovoljno dostupni.

Ekonomska kriza negativno se odrazila na položaj osoba sa invaliditetom, čime potreba za delovanjem postaje još hitnija. Ova Strategija ima za cilj poboljšanje života pojedinaca kao i ostvarivanje šire lepeze koristi za društvo i ekonomiju ne opterećujući nepotrebno privredu i uprave.

2. CILJEVI I AKTIVNOSTI

Opšti cilj ove strategije je da osnaži osobe sa invaliditetom tako da u potpunosti mogu uživati svoja prava i imati punu korist od učešća u društvu i ekonomiji Evrope, posebno putem Jedinstvenog tržišta. Da bi se to ostvarilo, kao i da bi obezbedili delotvorno sprovođenje Konvencije UN širom EU potrebna je doslednost. Ova strategija definiše aktivnosti na nivou EU kojima bi se dopunile aktivnosti koje se preduzimaju na nacionalnom nivou, kao i mehanizme⁸ potrebne za sprovođenje Konvencije UN na nivou EU, uključujući i unutar institucija EU. Ona takođe navodi kakva je podrška potrebna u smislu finansiranja, istraživanja, informisanja, prikupljanja statističkih i drugih podataka.

⁵ Rezolucije Saveta (SOC 375 od 2. juna 2010) i 2008/C 75/01 i Rezolucija Evropskog parlamenta B6-0194/2009, P6_TA(2009)0334.

⁶ COM(2010) 2020

⁷ Deloitte & Touche, Pristup asistivnim tehnologijama u EU, 2003, i Istraživanje BCC, 2008

⁸ Član 33 Konvencije UN

Ova strategija usmerena je na uklanjanje prepreka⁹. Komisija je identifikovala osam ključnih oblasti delovanja: **pristupačnost, participaciju, jednakost, zapošljavanje, obrazovanje i obuka, socijalna zaštita, zdravlje i međunarodne aktivnosti**. Za svaku od ovih oblasti navedene su ključne aktivnosti, dok je glavni cilj EU naveden u okviru. Ove oblasti odabrane su na osnovu njihovog potencijala da doprinesu ostvarivanju opštih ciljeva Strategije i Konvencije UN, odnosnim strateškim dokumentima institucija EU i Saveta Evrope kao i rezultatima Plana akcije EU za osobe sa invaliditetom 2003-2010 i konsultacija sa Zemljama članicama, interesnim grupama i opštom javnošću. Reference na nacionalne aktivnosti imaju za cilj da dopune aktivnosti koje se preduzimaju na nivou EU, pre nego da pokriju sve nacionalne obaveze definisane Konvencijom UN. Komisija će se takođe baviti položajem osoba sa invaliditetom u Strategiji Evropa 2020, njenim inovativnim merama i ponovnim pokretanjem jedinstvenog tržišta.

2.1 Oblasti delovanja

1 — pristupačnost

'Pristupačnost' znači da osobe sa invaliditetom imaju pristup, na jednakim osnovama kao i drugi, fizičkom okruženju, prevoznim sredstvima, informacijama i komunikacionim tehnologijama i sistemima (IKT), kao i drugim objektima i uslugama. U svim ovim oblastima i dalje postoje ogromne prepreke. Na primer, u EU-27 u proseku ima samo 5% javnih veb-sajtova koji su potpuno usaglašeni sa standardima pristupačnosti interneta. Međutim, puno ih je delimično pristupačnih. Mnogi TV emiteri i dalje imaju malo titlovanih i audio opisanih programa¹⁰.

Pristupačnost je preduslov za participaciju u društvu i ekonomiji, ali pred EU je još dugačak put do ostvarenja ovog cilja. Komisija predlaže upotrebu zakonodavnih i drugih instrumenata poput standardizacije, optimizacije pristupačnosti izgrađenog okruženja, prevoznih sredstava i IKT u skladu sa inovativnim inicijativama Unije digitalne agende i inovacija. Na osnovu razumnijih regulatornih principa, ona će ispitati koristi usvajanja zakonodavnih mera u cilju obezbeđenja pristupačnosti proizvoda i usluga, uključujući i mere da se podigne nivo korišćenja javnih nabavki (koji se pokazao veoma uspešnim u SAD¹¹). Komisija će ohrabriti uvođenje pristupačnosti i 'jednog dizajna za sve' u obrazovne programe i obuke za relevantne profesije. Takođe će unaprediti tržište asistivnih tehnologija širom EU. Nakon daljih konsultacija sa državama članicama i drugim interesnim grupama, Komisija će do 2012. godine razmotriti mogućnost predlaganja 'Evropskog zakona o pristupačnosti'. To bi moglo značiti formulaciju posebnih standarda za određene sektore da bi se znatno unapredilo pravilno funkcionisanje unutrašnjeg tržišta pristupačnih proizvoda i usluga.

⁹ Eurobarometer, 2006: 91 % smatra da je potrebno potrošiti više sredstava za uklanjanje fizičkih prepreka za osobe sa invaliditetom

¹⁰ EC (2007), SEC(2007) 1469, str. 7.

¹¹ Odeljak 508 Zakona o obnovi i arhitektonskim preprekama

Svojim delovanjem, EU će podržavati i dopunjavati nacionalne aktivnosti za implementaciju pristupačnosti i uklanjanje postojećih prepreka, kao i unapređenje raspoloživosti i izbora asistivnih tehnologija.

Obezbediti pristupačnost roba, usluga uključujući i javnih usluga i pomagala za osobe sa invaliditetom.

2 — Participacija

Postoji još uvek mnogo prepreka koje sprečavaju osobe sa invaliditetom od punog uživanja njihovih osnovnih prava – uključujući njihova građanska prava u Uniji – i koje ograničavaju njihovo učešće u društvu na istim osnovama kao i drugi građani. Neka od tih prava su pravo na slobodno kretanje, na izbor mesta i načina života i puni pristup kulturnim, rekreativnim i sportskim aktivnostima. Na primer, osoba koja ima priznat oblik invaliditeta i koja se seli u drugu zemlju EU može da izgubi pristup beneficijama koje uživa u svojoj zemlji poput prava na slobodni ili beneficirani javni prevoz.

Komisija će uložiti napore da:

- prevaziđe prepreke na koje osobe sa invaliditetom nailaze u ostvarivanju ovih prava u svojstvu pojedinaca, potrošača, učenika, učesnika u ekonomskom i političkom životu; baviti se rešavanjem problema vezanih za njihovu mobilnost unutar EU i olakšati i promovisati korišćenje evropskom modela kartice za parkiranje vozila osoba sa invaliditetom;
- promoviše prelazak sa institucionalne nege na negu u zajednici korišćenjem strukturnih fondova i Fonda za ruralni razvoj u cilju podrške razvoju usluga u zajednici i informisanja javnosti o položaju osoba sa invaliditetom koje žive u ustanovama rezidencijalnog tipa, posebno dece i starijih osoba;
- poboljša pristup sportskim, rekreativnim, kulturnim organizacijama, aktivnostima, događajima, prostorima, robama i uslugama uključujući audio-vizuelnim uslugama i proizvodima; promoviše učešće na sportskim događajima i organizaciju posebnih sportskih događaja za osobe sa invaliditetom; istraži mogućnosti upotrebe jezika znakova i Brajove azbuke u njihovom obraćanju institucijama EU; rešava pristup glasanju da bi im omogućila uživanje prava na učešće u izborima koje imaju građani EU; podržava prekogranični transfer autorskih radova u formatu koji će im biti dostupan; promoviše korišćenje niza izuzetaka predviđenih Direktivom o autorskim pravima¹².

Delovanje EU biće usmereno na podršku aktivnosti na nacionalnom nivou u cilju:

- prelaska sa institucionalne nege na negu u zajednici, uključujući i korišćenje Strukturnih fondova i Fonda za ruralni razvoj za obuku zaposlenih i prilagođavanje socijalne

¹² Direktiva 2001/29/EC, Memorandum o razumevanju interesnih grupa potpisan 14. 9. 2009. godine

infrastrukture, razvoj programa finansiranja ličnih asistenata, unapređenje zdravih radnih uslova za profesionalne negovatelje i podršku porodicama i vaninstitucionalnim negovateljima;

- dostupnosti sportskih, kulturnih i rekreativnih organizacija i aktivnosti i korišćenja mogućnosti za izuzeće predviđenih Direktivom o autorskim pravima.

Ostvariti punu participaciju osoba sa invaliditetom u društvu:

- omogućujući im da uživaju sve koristi koje proističu iz državljanstva u EU;
- uklanjanjem administrativnih prepreka i prepreka koje predstavljaju različiti stavovi u pravcu punog i jednakog učešća;
- obezbeđenjem kvalitetnih usluga u zajednici, uključujući i pristup ličnim asistentima.

3 — Jednakost

Više od polovine stanovništva Evrope smatra da je u EU široko rasprostranjena diskriminacija po osnovu invaliditeta ili starosti¹³. Kako je propisano članovima 1, 21. i 26. Povelje EU i članovima 10. i 19. TFEU, Komisija će promovisati ravnopravan tretman osoba sa invaliditetom u dva pravca. To će podrazumevati korišćenje postojećeg zakonodavstva Evropske Unije u cilju obezbeđenja zaštite od diskriminacije i sprovođenje aktivne politike borbe protiv diskriminacije i promociju jednakih mogućnosti u politikama EU. Komisija će takođe obratiti pažnju na kumulativne efekte diskriminacije koje osobe sa invaliditetom potencijalno doživljavaju po drugim osnovama poput nacionalne pripadnosti, starosti, rase ili etničke pripadnosti, pola, veroispovesti ili uverenja ili seksualnog opredeljenja.

EU će takođe osigurati puno sprovođenje Direktive 2000/78/EC¹⁴ kojom se zabranjuje diskriminacija pri zapošljavanju; promovisaće različitost i boriti se protiv diskriminacije pokretanjem informativnih kampanja na nivou EU i na nacionalnom nivou i podržavati rad NVO koje se bave ovim pitanjima na nivou EU.

Svojim delovanjem, EU će podržavati i dopunjavati nacionalne politike i programe promocije ravnopravnosti, na primer promocijom usaglašenosti zakona država članica koje se odnose na pravno svojstvo sa Konvencijom UN.

Iskoreniti diskriminaciju unutar EU po osnovu invaliditeta.

¹³ Posebni Eurobaromar 317

¹⁴ Direktiva Saveta 2000/78/EC (OJ L 303, 2.12.2000. godine, str. 16)

4 — Zapošljavanje

Kvalitetna radna mesta obezbeđuju ekonomsku nezavisnost, pospešuju lično ostvarivanje i predstavljaju najbolju zaštitu od siromaštva. Međutim, stopa zaposlenosti osoba sa invaliditetom je tek oko 50%¹⁵. Da bi se ostvarili ciljevi rasta koje je definisala EU, potrebno je da veći broj osoba sa invaliditetom bude zaposlen na plaćenim poslovima na otvorenom tržištu rada. Komisija će ispitati puni potencijal Strategije Evropa 2020 i njene Agende za nove veštine i poslove stavljajući Zemljama članicama na raspolaganje analize, političke smernice, informacije i druge vidove podrške. Ona će unaprediti poznavanje radnog statusa žena i muškaraca sa invaliditetom, identifikovati probleme i predložiti načine za njihovo rešavanje. Posebnu pažnju će posvetiti mladima sa invaliditetom pri njihovom prelasku iz obrazovanja na posao. Baviće se i pitanjima mobilnosti između radnih mesta na otvorenom tržištu rada i u zaštićenim radionicama putem razmene informacija i međusobnog učenja. U saradnji sa socijalnim partnerima, Komisija će se baviti pitanjem samozapošljavanja i kvalitetnih poslova, uključujući i aspekte poput radnih uslova i napredovanja u karijeri. Komisija će intenzivirati pomoć dobrovoljnim inicijativama koje promovišu upravljanje različitostima na radnom mestu, poput povelja o različitosti koje su potpisali poslodavci i Inicijative za socijalno poslovanje.

Svojim delovanjem, EU će podržavati i dopunjavati nacionalne napore usmerene na: analizu položaja osoba sa invaliditetom na tržištu rada; boriti se protiv onih kultura i zamki beneficija za osobe sa invaliditetom koje ih obeshrabruju da uđu na tržište rada; pomoć njihovoj integraciji na tržište rada korišćenjem Evroskog socijalnog fonda (ESF); razvijanje aktivnih mera zapošljavanja; stvaranje pristupačnijih radnih sredina; razvijanje usluga za raspoređivanje na radna mesta, podršku strukturama i obuci na radnom mestu; promociju korišćenja Regulative o opštem izuzeću¹⁶ koja predviđa pružanje pomoći države bez prethodnog obaveštavanja Komisije.

Omogućiti mnogo većem broju osoba sa invaliditetom da zarađuju za život na otvorenom tržištu rada.

5 — Obrazovanje i obuka

Stopa odsustva iz obrazovanja osoba starosti 16-19 godina koja su u priličnoj meri ograničene nekim oblikom invaliditeta iznosi 37%, onih koji su donekle ograničene nekim oblikom invaliditeta 25%. Kod osoba bez invaliditeta, ta stopa iznosi 17 %¹⁷. Pristup redovnom obrazovanju dece sa teškim oblikom invaliditeta je otežan, a ponekad su ona izolovana. Potrebno je da osobe sa invaliditetom, posebno deca, budu adekvatno integrisana u sistem opšteg obrazovanja i da im se pruži individualna pomoć u najboljem interesu deteta. Uz puno poštovanje odgovornosti država članica za sadržaj nastave i organizaciju obrazovnih sistema, Komisija će podržavati cilj inkluzivnog, kvalitetnog obrazovanja i obuke u okviru Inicijative mladih u pokretu. Komisija će povećati nivo

¹⁵ AŽS AHM 2002. godine

¹⁶ Regulativa Komisije (EC) Br. 800/2008 (OJ L 214, 9.8.2008. godine, str.3)

¹⁷ AŽS AHM 2002. godine

znanja o nivoima obrazovanja i mogućnostima osoba sa invaliditetom i povećati njihovu mobilnost omogućavanjem njihovog učešća u Programima celoživotnog učenja.

Svojim delovanjem, EU će podržati nacionalne napore kroz ET 2020, strateški okvir evropske saradnje u obrazovanju i obuci¹⁸, da bi uklonila zakonske i organizacione prepreke osobama sa invaliditetom u pristupu opštem obrazovanju i sistemima doživotnog učenja; obezbedila pravovremenu podršku inkluzivnom obrazovanju i individualizovanom učenju i ranu identifikaciju posebnih potreba; obezbedila adekvatnu obuku i podršku stručnjacima koji rade u svim nivoima obrazovanja i izvestila o stopama participacije i rezultatima.

Promovisati inkluzivno obrazovanje i celoživotno učenje za đake i studente sa invaliditetom.
--

6 –Socijalna zaštita

Niže stope participacije u opštem obrazovanju i na tržištu rada rezultiraju nejednakostima prihoda i siromaštvom osoba sa invaliditetom, kao i njihovom isključenošću iz društva i izolacijom. Oni moraju imati mogućnost da ostvaruju koristi sistema socijalne zaštite i programa smanjenja siromaštva, pomoći koje se odnose na invaliditet, programa socijalnog stanovanja i drugih usluga, kao i penzijskih programa i beneficija. Komisija će obratiti pažnju na ta pitanja kroz Evropsku platformu protiv siromaštva. To će podrazumevati procenu adekvatnosti i održivosti sistema socijalne zaštite i podrške putem ESF. Uz puno poštovanje kompetencije država članica, EU će podržati nacionalne mere obezbeđenja jednakosti i održivosti sistema socijalne zaštite sa osobe sa invaliditetom, pre svega kroz razmenu politika i međusobno učenje.

Promovisati pristojne životne uslove za osobe sa invaliditetom.

7 — Zdravstvo

Osobama sa invaliditetom može biti ograničen pristup zdravstvenim uslugama, čak i rutinskom lečenju što vodi do nejednakosti u zdravstvu koje nisu povezane sa njihovim stanjem. Oni imaju pravo na ravnopravan pristup zdravstvu, uključujući i preventivnom zdravstvu i posebnim, dostupnim kvalitetnim uslugama zdravstva i rehabilitacije koje uzimaju u obzir njihove potrebe, uključujući i rodno zasnovane potrebe. Ovo je prevashodno zadatak država članica koje su odgovorne za organizaciju i pružanje zdravstvenih usluga i medicinske nege. Komisija će podržavati razvoj politika jednakog pristupa zdravstvu uključujući i kvalitetnim uslugama zdravstva i rehabilitacije namenjenih osobama sa invaliditetom. Ona će posebno obratiti pažnju na osobe sa invaliditetom pri implementaciji politika rešavanja nejednakosti u zdravstvu; promovisati aktivnosti u oblasti zdravstva i bezbednosti na radu da bi smanjila rizik nastajanja

¹⁸ Zaključak Saveta od 12. maja 2009. godine o ET 2020 (OJ C 119, 28.5.2009. godine, str. 2).

invaliditeta tokom radnog veka i unapredila reintegraciju radnika sa invaliditetom¹⁹; te uložiti napore da spreči nastajanje ovakvih rizika.

Svojim delovanjem, EU će podržati nacionalne mere postizanja pristupačnih, ne-diskriminativnih zdravstvenih usluga i pogodnosti; promovisati nivo informisanosti o invaliditetu u medicinskim školama i nastavnim programima zdravstvenih radnika; obezbediti adekvatne usluge rehabilitacije; promovisati usluge mentalnog zdravlja i razvoj usluga rane intervencije i procene potreba.

Podsticati jednaki pristup zdravstvenim uslugama i sličnim pogodnostima za osobe sa invaliditetom.

8 — Međunarodne aktivnosti

EU i države članice trebalo bi da promovišu prava osoba sa invaliditetom u svojim međunarodnim aktivnostima, uključujući i proširenje EU, susedske i razvojne programe. Komisija će, tamo gde je to moguće u međunarodnim aktivnostima EU, raditi u širem okviru ne-diskriminacije da bi naglasila da je invaliditet pitanje ljudskih prava; podizati stepen informisanja o Konvenciji UN i potrebama osoba sa invaliditetom, uključujući i dostupnost u oblasti hitne i humanitarne pomoći; konsolidovati mrežu medija koji izveštavaju o invaliditetu i time podizati svest o problemima invaliditeta u delegacijama EU; obezbediti da kandidati i potencijalni kandidati za članstvo ostvare napredak u promociji prava osoba sa invaliditetom i osiguraju korišćenje pretpristupnih fondova za poboljšanje njihovog položaja.

Svojim delovanjem, EU će podržavati i dopunjavati nacionalne mere rešavanja ovih problema putem dijaloga sa zemljama koje nisu članice, a tamo gde je to moguće, uvrstiti invaliditet i implementaciju Konvencije UN imajući u vidu Opredeljenja o delotvornosti pomoći iz Akre. Ona će podsticati dogovor i obavezivanje po pitanju invaliditeta na međunarodnim skupovima (UN, Savet Evrope, OECD).

Promovisti prava osoba sa invaliditetom kroz međunarodno delovanje EU.

2.2 Implementacija Strategije

Ova strategija zahteva zajedničko i osnaženo opredeljenje institucija EU i svih država članica. Delovanje u svim glavnim, gore pomenutim oblastima, mora biti osnaženo dole navedenim opštim instrumentima:

1 — Informisanje

¹⁹ Strategija EU o zdravlju i bezbednosti na radu za period 2007-2012 (2007) 62

Komisija će uložiti napore da obezbedi da osobe sa invaliditetom budu upoznate sa svojim pravima, posvećujući posebnu pažnju dostupnosti materijala i informativnih kanala. Ona će promovisati svest o pristupu ‘jedan dizajn za sve’ proizvodima, uslugama i okruženjima.

Svojim delovanjem, EU će podržavati i dopunjavati nacionalne informativne kampanje o sposobnostima i doprinosima osoba sa invaliditetom i promovisati razmenu dobre prakse putem Visoke radne grupe za pitanja invaliditeta (DHLG).

Podići stepen informisanosti društva o pitanjima invaliditeta i pospešiti veći nivo poznavanja prava i načina njihovog ostvarivanja među osobama sa invaliditetom.

2 — Finansijska pomoć

Komisija će ulagati napore da obezbedi mogućnosti za finansiranje oblasti relevantnih za osobe sa invaliditetom u okviru EU programa, npr. istraživanja. Trebalo bi predvideti mogućnost refundiranja troškova implementacije mera osposobljavanja osoba sa invaliditetom za učešće u programima EU. Instrumenti finansiranja EU, posebno Strukturni fondovi trebalo bi da budu realizovani na dostupan način i bez diskriminacije.

Svojim delovanjem, EU će podržavati i dopunjavati nacionalne napore usmerene na unapređenje dostupnosti i borbu protiv diskriminacije kroz redovno finansiranje, pravilnu primenu Člana 16. Opšte regulative o strukturnom fondu²⁰ i postavljanjem maksimalnih zahteva u pogledu dostupnosti u javnim nabavkama. Sve mere bi trebalo da budu sprovedene u skladu sa evropskim zakonom o konkurenciji a posebno Pravilima državne pomoći.

Optimizovati iskorišćenje instrumenata EU za finansiranje u cilju dostupnosti i ne-diskriminacije i povećati uočljivost finansijskih prilika koje su relevantne za invaliditet u programima nakon 2013. godine

3 — Prikupljanje statističkih i drugih podataka i monitoring

Komisija će ulagati napore da organizuje informacije o osobama sa invaliditetom koje se prikupljaju putem društvenih istraživanja koja se sprovode u EU (EU SILC, Anketa o radnoj snazi, ad hoc modul, Anketa o zdravlju u Evropi); kreira posebno istraživanje prepreka socijalnoj integraciji osoba sa invaliditetom i predstavi set indikatora za praćenje njihovog položaja uz povezivanje sa glavnim ciljevima Strategije Evropa 2020 (obrazovanje, zapošljavanje i smanjenje siromaštva). Poziva se Agencija EU za osnovna prava da, u okviru svojih nadležnosti, doprinese ispunjavanju ovog zadatka prikupljanjem podataka, pokretanjem istraživanja i analiza. Komisija će takođe uspostaviti internet

²⁰ Regulativa Saveta (EC) Br. 1083/2006 (OJ L 210, 31.7.2006.godine, strana. 25).

portal za nadzor praktičnih mera i zakona koji se koriste u cilju implementacije Konvencije UN.

Svojim delovanjem, EU će podržavati i dopunjavati napore država članica da prikupe statističke i druge podatke o preprekama na koje osobe sa invaliditetom nailaze pri uživanju svojih prava.

Dopuniti prikupljanje periodičnih statističkih podataka o osobama sa invaliditetom sa ciljem praćenja položaja osoba sa invaliditetom.

4 — Mehanizmi koje propisuje Konvencija Ujedinjenih nacija

Okvirom za upravljanje koji se zahteva Članom 33. Konvencije UN (kontakt osobe, mehanizmi za koordinaciju, nezavisni mehanizmi i učešće osoba sa invaliditetom i njihovih organizacija) potrebno je baviti se na dva nivoa: u odnosu na Zemlje članice u širokom dijapazonu politika EU i u okviru institucija EU. Na nivou EU, biće uspostavljeni mehanizmi za koordinaciju zasnovani na postojećim instrumentima kako između službi Komisije i institucija EU, tako i između EU i država članica. Implementacija ove Strategije i Konvencije UN biće predmet redovnih razmatranja na DHLG sa predstavnicima država članica i njihovim kontakt osobama, Komisijom, osobama sa invaliditetom i njihovim organizacijama i drugim interesnim grupama. Komisija će nastaviti da izrađuje izveštaje o napretku za neformalne sastanke ministara.

Isto tako biće uspostavljen i okvir za nadzor uključujući jedan ili više nezavisnih mehanizama u cilju promocije, zaštite i praćenja implementacije Konvencije UN. Nakon zaključivanja Konvencije UN i razmatranja moguće uloge postojećih tela i institucija Evropske Unije, Komisija će predložiti okvir za upravljanje lišen bespotrebnog administrativnog tereta a u cilju implementacije Konvencije UN u Evropi.

Do kraja 2013. godine, Komisija će Komitetu Ujedinjenih nacija za prava osoba sa invaliditetom²¹ podneti izveštaj o napretku u ostvarivanju ove Strategije, u kome će biti naveden status implementacije aktivnosti, napredak koji su zemlje ostvarile i izveštaj EU. Komisija će koristiti statističke i druge prikupljene podatke za ilustraciju promena dispariteta između osoba sa invaliditetom i populacije u celini i za definisanje indikatora koji se odnose na invaliditet povezanih sa ciljevima Strategije Evropa 2020 u oblastima obrazovanja, zapošljavanja i smanjenja siromaštva. To će biti prilika za reviziju Strategije i predviđenih aktivnosti. Naredni izveštaj planiran je za 2016. godinu.

²¹ Član 35. i 36. Konvencije UN

3. ZAKLJUČAK

Cilj ove strategije je da poveže ukupni potencijal Evropske povelje o osnovnim pravima, Sporazuma o funkcionisanju Evropske unije i Konvencije UN, te da u potpunosti iskoristi Strategiju Evropa 2020 i njene instrumente. Njome se pokreće proces osnaživanja osoba sa invaliditetom na način koji će im omogućiti puno učešće u društvu na jednakim osnovama sa drugim ljudima. Kako stanovništvo Evrope bude starilo, ove aktivnosti će imati opipljiv uticaj na kvalitet života sve većeg broja stanovnika Evrope. Institucije EU i države članice pozivaju se na saradnju, u okvirima ove strategije, u cilju izgradnje Evrope bez prepreka za sve njene građane.